

Tietosuojaneuvoston lausunto (64 artikla)

Lausunto 2/2020, joka koskee Belgian tietosuojan valvontaviranomaisen luonnosta käytännesääntöjen valvontaelimen akkreditointia koskeviksi vaatimuksiksi yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan mukaisesti

Annettu 28. tammikuuta 2020

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Sisällysluettelo

1	Tiivistelmä tosiseikoista	4
2	ARVIOINTI.....	4
2.1	Tietosuojaneuvoston yleinen arviointi toimitetusta akkreditointivaatimusten luonnoksesta....	4
2.2	Analyysi Belgian käytäntösääntöjen valvontaelinten akkreditointia koskevista vaatimuksista.	5
2.2.1	YLEISIÄ HUOMIOITA	6
2.2.2	RIIPPUMATTOMUUS	6
2.2.3	ETURISTIRIITA.....	8
2.2.4	ASiantuntemus.....	8
2.2.5	Vakiintuneet menettelyt ja rakenteet	9
2.2.6	Läpinäkyvä valitusten käsittely.....	9
2.2.7	Viestintä Belgian valvontaviranomaisen kanssa	10
2.2.8	Käytäntösääntöjen tarkastusmekanismit	11
2.2.9	Oikeudellinen asema.....	11
3	PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET	11
4	LOPPUHUOMAUTUKSET	13

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus', 63 artiklan, 64 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 3–8 kohdan sekä 41 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon ETA-sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETAn sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018¹,

ottaa huomioon 25 päivänä toukokuuta 2018 hyväksytyn työjärjestyksensä 10 ja 22 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan tietosuojaneuvoston, jäljempänä 'tietosuojaneuvosto', päätehtävänä on varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen yhdenmukainen soveltaminen, kun valvontaviranomainen aikoo hyväksyä käytännesääntöjen valvontaelimen akkreditointia koskevat vaatimukset 41 artiklan mukaisesti. Tämän lausunnon tarkoituksena on näin ollen saada aikaan yhdenmukainen toimintamalli niiden ehdotettujen vaatimusten osalta, jotka tietosuojan valvontaviranomaisen on laadittava ja joita toimivaltainen valvontaviranomainen soveltaa käytännesääntöjen valvontaelimen akkreditoinnin aikana. Vaikka yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei suoraan aseteta yksitäisiä vaatimuksia akkreditoinnille, siinä kuitenkin kannustetaan yhdenmukaisuuteen. Tietosuojaneuvosto pyrkii saavuttamaan tämän tavoitteen lausunnollaan ensinnäkin pyytämällä toimivaltaisia valvontaviranomaisia laatimaan seurantaelinten akkreditointivaatimukset yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan ja asetuksen (EU) 2016/679 mukaisia käytännesääntöjä ja valvontaelimiä koskevien suuntaviivojen 1/2019, jäljempänä 'suuntaviivat', mukaisesti käyttämällä suuntaviivojen akkreditointia koskevassa jaksossa (12 jakso) esitettyjä kahdeksaa vaatimusta; toiseksi antamalla kirjallisia ohjeita akkreditointivaatimuksista; ja lopuksi pyytämällä niitä hyväksymään nämä vaatimukset tämän lausunnon mukaisesti yhdenmukaisen toimintamallin aikaansaamiseksi.

(2) Toimivaltaisten valvontaviranomaisten on yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan mukaan hyväksyttävä hyväksyttyjen käytännesääntöjen valvontaelinten akkreditointia koskevat vaatimukset. Niiden on kuitenkin sovellettava yhdenmukaisuusmekanismia, jotta voidaan laatia asianmukaiset vaatimukset sen varmistamiseksi, että valvontaelimet valvovat käytännesääntöjen noudattamista pätevästi, yhdenmukaisesti ja riippumattomasti. Näin helpotetaan käytännesääntöjen asianmukaista täytäntöönpanoa koko unionissa ja edistetään yleisen tietosuoja-asetuksen asianmukaista soveltamista.

(3) Jotta muita kuin viranomaisia tai julkishallinnon elimiä koskevat käytännesäännöt voidaan hyväksyä, osana käytännesääntöjä on määriteltävä valvontaelin (tai -elimiä), joka toimivaltaisen valvontaviranomaisen on akkreditoitava sillä perusteella, että se kykenee valvomaan tehokkaasti käytännesääntöjä. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei määritellä termiä "akkreditointi". Sen 41 artiklan 2 kohdassa esitetään kuitenkin valvontaelimen akkreditointia koskevat yleiset vaatimukset.

¹ Viittauksilla "unioniin" viitataan kauttaaltaan tässä lausunnossa myös ETAan.

Valvontaelimen on täytettävä useita vaatimuksia toimivaltaista viranomaista tyydyttävällä tavalla, jotta se voi saada tältä akkreditoinnin. Käytännesääntöjen ylläpitäjien on selitettävä ja osoitettava, miten niiden ehdottama valvontaelin täyttää 41 artiklan 2 kohdassa vahvistetut vaatimukset akkreditoinnin saamiseksi.

(4) Vaikka valvontaelinten akkreditointia koskeviin vaatimuksiin sovelletaan yhdenmukaisuusmekanismia, suuntaviivoissa esitetyssä akkreditointivaatimusten kehittämisessä olisi otettava huomioon käytännesääntöjen ala tai erityispiirteet. Toimivaltaisilla valvontaviranomaisilla on harkintavaltaa kaikkien sääntöjen soveltamisalan ja erityispiirteiden osalta, ja niiden olisi otettava huomioon asiaa koskeva lainsäädäntö. Tietosuojaneuvoston lausunnon tavoitteena on näin ollen välttää merkittäviä epäjohtonmukaisuuksia, jotka voivat vaikuttaa valvontaelinten toimintaan ja siten yleisen tietosuoja-asetuksen käytännesääntöjen ja niiden valvontaelinten maineeseen.

(5) Tässä suhteessa tietosuojaneuvoston antamat suuntaviivat toimivat ohjenuorana yhdenmukaisuusmekanismien yhteydessä. Tietosuojaneuvosto on erityisesti selventänyt suuntaviivoissa, että vaikka valvontaelimen akkreditointia sovelletaan vain tiettyihin käytännesääntöihin, valvontaelin voidaan akkreditoida useampia kuin yksiä käytännesääntöjä varten, mikäli se täyttää kyseisten käytännesääntöjen akkreditointia koskevat vaatimukset.

(6) Tietosuojaneuvosto antaa lausunnon yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan 3 kohdan nojalla, luettuna yhdessä tietosuojaneuvoston työjärjestyksen 10 artiklan 2 kohdan kanssa, kahdeksan viikon kuluessa ensimmäisestä arkipäivästä sen jälkeen, kun puheenjohtaja ja toimivaltainen valvontaviranomainen ovat päättäneet, että asiakirja on valmis. Edellä mainittua määräaikaa voidaan puheenjohtajan päätöksellä pidentää kuudella viikolla asian monimutkaisuuden perusteella,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

1 TIIVISTELMÄ TOSISEIKOISTA

1. Belgian valvontaviranomainen on toimittanut tietosuojaneuvostolle päätösluonnoksensa, joka sisältää käytännesääntöjen valvontaelintä koskevat akkreditointivaatimukset, ja pyytää 64 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti tietosuojaneuvoston lausuntoa yhdenmukaisesta toimintamallista unionin tasolla. Päätös siitä, että asiakirja-aineisto täyttää kaikki sille asetetut vaatimukset, tehtiin 25. lokakuuta 2019.
2. Tietosuojaneuvoston työjärjestyksen² 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti puheenjohtaja päätti käsiteltävänä olevan asian monimutkaisuuden vuoksi jatkaa alkuperäistä kahdeksan viikon hyväksymisaikaa kuudella viikolla.

2 ARVIOINTI

2.1 Tietosuojaneuvoston yleinen arviointi toimitetusta akkreditointivaatimusten luonnoksesta

3. Kaikkien tietosuojaneuvostolle lausuntoa varten toimitettavien akkreditointivaatimusten on vastattava täysin yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohtaa, ja niiden on oltava suuntaviivojen akkreditointia koskevassa jaksossa (12 jakso, sivut 21–25) määriteltyjen kahdeksan alan mukaisia. Tietosuojaneuvoston lausunnon tavoitteena on varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan yhdenmukainen ja asianmukainen soveltaminen esitetyssä luonnoksessa.
4. Tämä tarkoittaa, että laatiessaan yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 3 kohdan ja 57 artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisia vaatimuksia elimen akkreditoimiseksi käytännesääntöjen seurantaa varten kaikkien valvontaviranomaisten olisi katettava nämä suuntaviivoissa säädettyt keskeiset vaatimukset, ja tietosuojaneuvosto voi suositella, että valvontaviranomaiset muuttavat luonnoksiaan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.
5. Kaikilla muilla kuin viranomaisia ja julkishallinnon elimiä koskevilla käytännesäännöillä on oltava akkreditoidut valvontaelimet. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa vaaditaan yksiselitteisesti, että ”jäsenvaltioiden, valvontaviranomaisten, tietosuojaneuvoston ja komission on edistettävä sellaisten käytännesääntöjen laatimista, joiden avulla tuetaan tämän asetuksen asianmukaista soveltamista, ottaen huomioon käsittelyn eri sektorien erityispiirteet ja mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet” (yleisen tietosuoja-asetuksen 40 artiklan 1 kohta). Tietosuojaneuvosto tunnustaa siksi, että vaatimusten on toimittava erityyppisten käytännesääntöjen osalta, niitä on voitava soveltaa erikokoisiin aloihin ja niissä on käsiteltävä eri etuja sekä käsittelytoimia, joilla on erilaisia riskitasoja.
6. Joillakin aloilla tietosuojaneuvosto tukee yhdenmukaistettujen vaatimusten kehittämistä kannustamalla valvontaviranomaista harkitsemaan selventävien esimerkkien antamista.
7. Kun lausunnossa ei käsitellä jotakin vaatimusta, se tarkoittaa, että tietosuojaneuvosto ei pyydä Belgian valvontaviranomaista ryhtymään sen suhteen lisätoimiin.
8. Tässä lausunnossa ei oteta huomioon Belgian valvontaviranomaisen toimittamia seikkoja, jotka jäävät yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle, kuten viittauksia kansalliseen lainsäädäntöön. Tietosuojaneuvosto toteaa kuitenkin, että kansallisen lainsäädännön olisi tarvittaessa oltava yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista.

2.2 Analyysi Belgian käytännesääntöjen valvontaelinten akkreditointia koskevista vaatimuksista

9. Ottaen huomioon, että
 - a. yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdassa luetellaan edellytyksiä, jotka valvontaelimen on täytettävä saadakseen akkreditoinnin;
 - b. yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että kaikilla käytännesäännöillä (lukuun ottamatta 41 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia) on akkreditoitu valvontaelin; ja
 - c. yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan p ja q alakohdassa säädetään, että toimivaltaisen valvontaviranomaisen on laadittava ja julkaistava valvontaelimiä koskevat akkreditointivaatimukset ja akkreditoitava elin käytännesääntöjen seurantaa varten,

tietosuojaneuvosto katsoo seuraavaa:

2.2.1 YLEISIÄ HUOMIOITA

10. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että akkreditointivaatimusten luonnos ei noudata suuntaviivojen 12 jaksossa esitettyä rakennetta. Arvioinnin helpottamiseksi ja vaatimusten yhdenmukaistamiseksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen noudattaa päätösluonnoksessa suuntaviivojen rakennetta.
11. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että johdannon 3 kohdassa todetaan, että valvontaelimen on täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen ja suuntaviivojen 12 kohdan vaatimusten lisäksi Belgian valvontaviranomaisen päätöksessä asetetut akkreditointivaatimukset. Vaikka viittaus suuntaviivoihin on tervetullut, tietosuojaneuvosto toteaa, että Belgian valvontaviranomaisen vaatimukset eivät ole lisäystä yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistettuihin vaatimuksiin vaan ne on pikemminkin johdettu niistä. Tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista muuttamaan sanamuotoa, jotta voidaan tehdä selväksi, että päätöksen vaatimukset eivät ole lisäystä yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin vaan perustuvat niihin.
12. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksessa viitataan useita kertoja ”käytännesääntöjen jäsenten määrään”. Tässä yhteydessä Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksen 3.2 toisessa kohdassa todetaan, että tarvittavien henkilöresurssien määrä ja tyyppi riippuvat käytännesääntöjen jäsenten määrästä. On epäselvää, miten Belgian valvontaviranomaisen arviointi voisi perustua tähän kriteeriin, koska käytännesääntöjen jäsenten määrät eivät ehkä ole tiedossa, kun valvontaelin hakee akkreditointia ja ne voivat muuttua huomattavasti akkreditoinnin myöntämisen jälkeen. Lisäksi valvontaelimen resurssien ja henkilöstön olisi suuntaviivojen mukaan oltava oikeassa suhteessa muun muassa käytännesääntöjen jäsenten odotettuun määrään ja kokoon (suuntaviivojen 73 kohta, sivu 24). Tietosuojaneuvosto panee merkille saman viittauksen ”käytännesääntöjen jäsenten määrään” vaatimuksissa 5.2 ja 6.2. Tästä syystä tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen sisällyttää asianmukaiset viittaukset ”käytännesääntöjen jäsenten odotettuun määrään ja kokoon”, jotta teksti olisi yhdenmukainen suuntaviivojen kanssa ja voisi lisätä joustavuutta.
13. Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että akkreditointimenettelyn tai akkreditoinnin peruuttamismenettelyn kestosta ei ole mainintaa. Vaikka tietosuojaneuvosto hyväksyy, että nämä asiat kuuluvat akkreditointivaatimuksia tukevaan ohjeiden alaan, se pitää niitä tärkeinä, jotta voidaan varmistaa koko akkreditointiprosessin läpinäkyvyys. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista selventämään akkreditoinnin kestoa ja peruuttamismenettelyjä akkreditointivaatimuksia tukevissa ohjeissa.

2.2.2 RIIPPUMATTOMUUS

14. Tietosuojaneuvosto katsoo, että valvontaelimen riippumattomuus olisi ymmärrettävä sarjaksi virallisia sääntöjä ja menettelyjä, jotka koskevat valvontaelimen nimittämistä, tehtävänkuvausta ja toimintaa. Näiden sääntöjen ja menettelyjen avulla valvontaelin voi seurata käytännesääntöjen noudattamista täysin itsenäisesti ilman suoraa tai välillistä vaikutusta tai minkäänlaista painetta, joka voisi vaikuttaa sen päätöksiin. Valvontaelimen on siksi osoitettava puolueettomuus ja riippumattomuus neljällä pääalueella: oikeudelliset menettelyt ja päätöksentekomenettelyt, taloudelliset resurssit, organisatoriset resurssit ja organisaatorakenne sekä tilivelvollisuus. Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksissa esitetyt esimerkit eivät kata kokonaan neljää esitettyä aluetta. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen kehittää edelleen valvontaelimen puolueettomuutta ja riippumattomuutta koskevia vaatimuksia neljän alueen mukaisesti. Lisäksi

tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista ottamaan mukaan käytännön esimerkkejä, jotka antavat selkeämmän kuvan siitä, miten puolueettomuus ja riippumattomuus voidaan osoittaa näillä neljällä alueella.

15. Tietosuojaneuvosto toteaa, että vaatimuksen 1.1 kolmannen kohdan viimeisessä luetelmakohdassa esitettyä esimerkkiä ("tiedot valvontaelimen ja käytäntöjen ylläpitäjän välisestä sopimussuhteesta") voidaan soveltaa ainoastaan ulkoisiin valvontaelimiin. Jos valvontaelin on osa käytäntöjen ylläpitäjäorganisaatiota, on kiinnitettävä erityistä huomiota molempien kykyyn toimia itsenäisesti. Tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista muotoilemaan esimerkit ottaen huomioon, että valvontaelimet voivat olla ulkoisia tai sisäisiä valvontaelimiä.
16. Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että vaatimuksen 1.1 viimeistä kohtaa voitaisiin selventää sen selittämiseksi, miten riippumattomuutta siitä alasta, johon käytäntöjä sovelletaan, arvioidaan, kun otetaan huomioon, että tällainen "ala" voi olla erottamaton kokonaisuus. Tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista selventämään tekstiä, jotta se antaa paremman käsityksen käsitteestä ja siitä, millaista näyttöä valvontaelimet voivat antaa vaatimuksen noudattamiseksi.
17. Valvontaelimen tilivelvollisuuden osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että valvontaelimen olisi voitava osoittaa "tilivelvollisuutensa" päätöksistään ja toimistaan, jotta sitä voidaan pitää riippumattomana. Tietosuojaneuvosto katsoo, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten 9 jaksossa esitetyt tilivelvollisuusvaatimukset eivät kata kaikkia huomioon otettavia seikkoja. Belgian valvontaviranomaisen olisi selvennettävä, millaista näyttöä valvontaelimeltä odotetaan sen tilivelvollisuuden osoittamiseksi. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi määrittämällä roolit ja päätöksentekokehys ja sen raportointimenettelyt sekä laatimalla käytäntöjä, joilla lisätään henkilöstön tietoisuutta käytössä olevista hallintorakenteista ja menettelyistä. Näin ollen tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen vahvistaa tilivelvollisuutta koskevia vaatimuksia, jotta sen sisältö voidaan ymmärtää paremmin suhteessa valvontaelimen riippumattomuuteen, ja antaa lisää esimerkkejä siitä, millaista näyttöä valvontaelimet voivat antaa.
18. Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 3.1 ("riittäviä henkilöresursseja koskeva 3 kohta") todetaan, että valvontaelimen on osoitettava, että *"se voi vapaasti valita pätevän henkilöstön hoitamaan tehtäviään"*. Tietosuojaneuvosto toteaa, että valvontaelimellä voi olla myös henkilöstöä, jonka toinen elin on valinnut käytäntönsä riippumatta, kuten suuntaviivoissa todetaan (kohta 68, sivu 23). Tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen mukauttaa sanamuotoa suuntaviivojen mukaiseksi lisäämällä siihen mahdollisuuden, että henkilöstön valitsee muu elin, joka ei ole riippuvainen käytäntönsästä. Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että esimerkeistä voi olla käytännön hyötyä. Esimerkki käytäntönsästä riippumattoman elimen valitsemasta henkilöstöstä olisi valvontaelimen henkilöstö, jonka on rekrytoinut riippumaton ulkopuolinen rekrytointi- ja henkilöstöpalveluja tarjoava yritys. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista lisäämään esimerkin tässä kohdassa esitetyn mukaisesti.
19. Lisäksi tietosuojaneuvosto toteaa, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 3.1 ei selitetä, miten valvontaelin voi osoittaa, että se voi vapaasti valita pätevän henkilöstön. Tietosuojaneuvoston mielestä esimerkeistä olisi hyötyä vaatimusten käytännön täytäntöönpanon helpottamiseksi. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista selventämään, miten valvontaelin voi osoittaa kykynsä valita vapaasti pätevä henkilöstö.

20. Tietosuojaneuvoston mielestä hyödyllisiä olisivat myös esimerkit, jotka koskevat valvontaelimen velvollisuutta osoittaa, että sen henkilöstön määrä on riittävä (Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimus 3.2). Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista selventämään, miten valvontaelin voi osoittaa henkilöstönsä riittävyyden.
21. Tietosuojaneuvosto toteaa, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 4.3 (rahoitusjärjestelyjä koskeva jakso) edellytetään, että valvontaelimellä on käytössä ”asianmukaiset järjestelyt mahdollisten taloudellisten seuraamusten kattamiseksi”. Tietosuojaneuvosto katsoo, että tämä velvoite saattaa estää pieniä tai keskisuuria valvontaelimiä saamasta akkreditointia. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Belgian valvontaviranomainen joko poistaa tämän vaatimuksen tai lieventää sanamuotoa ja viittaa yleisesti valvontaelimen velvollisuuksiin.

2.2.3 ETURISTIRIITA

22. Tietosuojaneuvosto toteaa, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimus 1.2 koskee vain tilanteita, joissa valvontaelimen henkilöstöön liittyy eturistiriita. Akkreditointivaatimuksissa olisi käsiteltävä myös muita skenaarioita, joissa esimerkiksi itse valvontaelimessä voi olla eturistiriitoja esimerkiksi sen toiminnan, suhteiden, organisaation tai menettelyjen vuoksi. Tietosuojaneuvosto suosittelee näin ollen, että Belgian valvontaviranomainen muuttaa akkreditointivaatimusten luonnosta siten, että niissä otetaan huomioon, että eturistiriitoja on vältettävä myös valvontaelimen itsensä eikä pelkästään sen henkilöstön osalta.
23. Tietosuojaneuvosto huomauttaa lisäksi, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksiin ei sisälly nimenomaisesti valvontaelimen velvoitetta pidättäytyä kaikista toimista, jotka eivät ole sen tehtävien ja velvollisuuksien mukaisia, eikä pyytää tai ottaa ohjeita yhdeltäkään henkilöltä, järjestöltä tai yhdistykseltä (suuntaviivojen 68 kohta, sivu 23). Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Belgian valvontaviranomainen mukauttaa tekstiä suuntaviivojen mukaiseksi ja sisällyttää siihen edellä mainitut velvoitteet.

2.2.4 ASIANTUNTEMUS

24. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että Belgian valvontaviranomaisen asiantuntemusta koskevien vaatimusten 5.1 vaatimus sisältää tietämyksen ja kokemuksen tietosuojalainsäädännöstä, tietämyksen ja kokemuksen alasta tai käsittelytoiminnasta, jota varten se toimii valvontaelimenä, sekä tietämyksen ja kokemuksen tilintarkastuksesta, jotta voidaan vahvistaa valvontaelimen valmiudet valvoa käytäntönsä noudattamista.
25. Vaikka Belgian valvontaviranomainen on sisällyttänyt vaatimuksiinsa kaikki suuntaviivojen osatekijät, tietosuojaneuvosto katsoo, että tietosuojaa koskevan tietämyksen ja asiantuntemuksen tason olisi oltava yhdenmukainen suuntaviivojen kanssa. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista mukauttamaan tekstiä suuntaviivoihin ja edellyttämään tietosuojalainsäädännön perusteellista ymmärtämistä.
26. Tietosuojaneuvosto katsoo, että akkreditointivaatimusten on oltava läpinäkyviä. Niissä on myös määrättävä valvontaelimistä, jotka hakevat akkreditointia mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten käsittelytoimintaa koskevien käytäntönsä noudattamisen osalta (yleisen tietosuoja-asetuksen 40 artiklan 1 kohta).
27. Kuten suuntaviivoissa edellytetään, kaikkien käytäntönsä noudattamisen on täytettävä seurantamekanismin kriteerit (suuntaviivojen 6.4 jaksossa) osoittamalla, miksi niiden seurantaehdotukset ovat

asianmukaisia ja toteuttamiskelpoisia (suuntaviivojen 41 kohta, sivu 17). Tässä yhteydessä kaikissa käytännesäännöissä, joilla on valvontaelimiä, on selitettävä niiden valvontaelimiltä edellytettävä asiantuntemuksen taso, jotta käytännesääntöjen seuranta voidaan toteuttaa tehokkaasti. Valvontaelimiltä edellytettävän asiantuntemuksen tason arvioimiseksi olisikin yleisesti otettava huomioon muun muassa seuraavat tekijät: asianomaisen alan koko, siihen liittyvät erilaiset intressit ja käytännesääntöjen soveltamisalaan kuuluvien käsittelytoimien riskit. Tämä olisi tärkeää myös silloin, jos valvontaelimiä on useita, sillä käytännesäännöt auttavat varmistamaan, että asiantuntemusta koskevia vaatimuksia sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin samojen käytännesääntöjen soveltamisalaan kuuluviin valvontaelimiin.

28. Kunkin valvontaelimen asiantuntemusta olisi arvioitava nimenomaisten käytännesääntöjen mukaisesti. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista ottamaan huomioon lisäasiantuntemusta koskevat vaatimukset, jotka voidaan määritellä käytännesäännöissä, ja varmistamaan, että kunkin valvontaelimen asiantuntemusta arvioidaan käytännesääntöjen mukaisesti. Valvontaviranomainen puolestaan tarkistaa, onko valvontaelimellä riittävät toimivaltuudet erityisten tehtävien ja vastuiden osalta käytännesääntöjen tehokkaan seurannan toteuttamiseksi. Tietosuojaneuvosto kannustaa myös Belgian valvontaviranomaista laatimaan vaatimuksen 5.2 uudelleen noudattaen samaa sanamuotoa kuin muissa vaatimuksissa, eli ”valvontaelimen on osoitettava, että sen”.

2.2.5 VAKIINTUNEET MENETTELYT JA RAKENTEET

29. Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 6.2 todetaan, että tarkastussuunnitelmien toteuttamisperusteisiin sisältyy (alleviivaus lisätty) ”vastaanotettujen valitusten määrä”. Vaikka valitusten määrä saattaa olla olennainen kriteeri, tietosuojaneuvosto katsoo, että muilla tekijöillä, kuten valitusten kohteella, voi olla suurempi merkitys. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista poistamaan viittauksen valitusten määrään ja pitämään sen yleisempänä, kuten ”vastaanotetut valitukset”.
30. Tietosuojaneuvosto toteaa, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 6.3 viitataan käytännesääntöihin kansainvälisten siirtojen välineenä. Tietosuojaneuvosto laatii parhaillaan osana vuosien 2019–2020 työohjelmaa suuntaviivoja, joissa käsitellään käytännesääntöjä siirtovälineenä. Koska suuntaviivoja ei ole vielä hyväksytty, tietosuojaneuvosto katsoo, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 6.3 oleva viittaus saattaa aiheuttaa sekaannusta ja sitä on ehkä muutettava suuntaviivojen hyväksymisen jälkeen. Sen vuoksi hallintoneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen poistaa vaatimuksen 6.3.

2.2.6 LÄPINÄKYVÄ VALITUSTEN KÄSITTELY

31. Tietosuojaneuvosto huomauttaa, että vaatimuksessa 7.1 esitetty valitusmenettely on suunnattu vain rekisteröidyille, mikä estää muita toimijoita, kuten rekisteröityjä edustavia tai henkilötietojen suojaan liittyviä järjestöjä tai yhdistyksiä tekemästä valitusta valvontaelimelle. Tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista muuttamaan vaatimusta siten, että siihen sisällytetään nykyistä kattavampi sanamuoto, joka ei rajoita valitusmahdollisuutta ainoastaan rekisteröidyille.
32. Lisäksi tietosuojaneuvosto toteaa, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksissa ei viitata korjaaviin toimenpiteisiin, jotka on määritettävä käytännesäännöissä yleisen tietosuojasetuksen 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Belgian valvontaviranomainen lisää viittauksen käytännesäännöissä esitettyyn seuraamusluetteloon siltä

varalta, että käytännesääntöjen soveltamisalaan kuuluva rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä rikkoo niitä.

33. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimus 7.3 sisältää valvontaelimen velvollisuuden saattaa vastaanotettujen valitusten ja niiden tulosten rekisteri pyynnöstä valvontaviranomaisen saataville. Tietosuojaneuvosto tiedostaa, että Belgian valvontaviranomainen aikoo noudattaa läpinäkyvyyden periaatetta valitusten käsittelymenettelyssä, mutta katsoo, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimukseen olisi sisällyttävä valvontaelimen velvollisuus saattaa päätökset tai niiden yleiset tiedot julkisesti saataville suuntaviivojen mukaisesti (kohta 74, sivu 24). Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Belgian valvontaviranomainen mukauttaa akkreditointivaatimusten tekstiä suuntaviivojen mukaiseksi, jotta voidaan varmistaa, että päätökset tai niiden yleiset tiedot ovat julkisesti saatavilla.
34. Lisäksi, jos Belgian valvontaviranomainen päättää varmistaa valitusten käsittelymenettelyn läpinäkyvyyden vaatimalla, että valvontaelin julkaisee yhteenvedotiedot tässä yhteydessä tehdyistä päätöksistä, tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen täsmentää, millaisia tietoja valvontaelimen on julkaistava. Valvontaelin voisi esimerkiksi julkaista säännöllisesti seurantatoimien tuloksena tilastotietoja, kuten vastaanotettujen valitusten määrä, rikkomusten tyyppi ja toteutettujen korjaavien toimenpiteiden määrä.

2.2.7 VIESTINTÄ BELGIAN VALVONTAVIRANOMAISEN KANSSA

35. Belgian valvontaviranomaisen kanssa käytävän viestinnän osalta vaatimuksessa 8.1 todetaan, että valvontaelin ilmoittaa Belgian valvontaviranomaiselle ”säännöllisin väliajoin” kaikista käytännesääntöjen rikkomista koskevista toimista ja niiden syistä. Se myös antaa vuotuisen raportin, jossa esitetään yleiskatsaus valvontaelimen toiminnasta ja päätöksistä. Vaikka tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti nimenomaiseen viittaukseen säännölliseen viestintään valvontaviranomaisen kanssa ja kriteereihin sen tiheyden määrittämiseksi, tietosuojaneuvosto katsoo, että joustavuutta olisi oltava riittävästi, jotta valvontaelimille voidaan antaa ohjausta raportoinnin ajankohdista sen sijaan, että vahvistettaisiin liian tiukat kriteerit. Kriteereissä olisi otettava huomioon muuttuvat olosuhteet ja luetellut eri tekijät. Tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista laatimaan uudelleen vaatimuksen 8.1, jotta voidaan tehdä selväksi, että määräaikaisraportointi on joustavaa.
36. Vaatimuksen 8.1 mukaan yhteydenpidon tiheys riippuu ”rekisteröityihin kohdistuvista riskeistä, käytännesääntöjen yhteydessä tapahtuvan tietojenkäsittelyn arkaluonteisuudesta ja monimutkaisuudesta, kyseessä olevan alan koosta ja käytännesääntöjen jäsenten määrästä”. Tietosuojaneuvosto panee myös merkille, että Belgian valvontaviranomaisen tekemässä tällaisten raporttien uudelleentarkastelussa keskityttäisiin tavallisesti vakavampiin tai yleisimpiin rikkomuksiin ja toteutettuihin toimenpiteisiin. Tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista viittaamaan rikkomusten vakavuuteen ja toistuvuuteen sekä toteutettuihin toimenpiteisiin osana kriteerejä, joilla määritetään valvontaviranomaisen kanssa käytävän viestinnän tiheys. Lisäksi tietosuojaneuvosto kannustaa Belgian valvontaviranomaista lisäämään viittauksen käytännesääntöjen mukaisiin viestintävaatimuksiin.
37. Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksessa 8.2 ei myöskään viitata käytännesääntöjen jäsenten määrän huomattaviin muutoksiin merkittävänä muutoksina, joista on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ilman aiheutonta viivytystä. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että

Belgian valvontaviranomainen sisällyttää asiaankuuluvat muutokset käytännesääntöjen jäsenten määrään vaatimuksen 8.2 merkittävien muutosten luettelossa.

38. Vaatimuksen 8.3 osalta tietosuojaneuvosto puolestaan tukee julkisesti saatavilla olevia tietoja mutta katsoo, että kahden viimeisen luetelmakohdan sanamuotoa voitaisiin selkeyttää. Siksi tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen lisää kahteen viimeiseen luetelmakohtaan asianmukaisen viittauksen käytännesäännöissä esitettyihin sääntöihin ja menettelyihin.

2.2.8 KÄYTÄNNESÄÄNTÖJEN TARKASTUSMEKANISMIT

39. Akkreditointivaatimukseen sisältyy valvontaelimen velvollisuus osallistua asianmukaisesti käytännesääntöjen tarkastamiseen (vaatimus 11.2). Tietosuojaneuvosto tukee akkreditointivaatimuksia, joissa edellytetään, että valvontaelin kehittää mekanismeja, joiden avulla voidaan antaa palautetta käytännesääntöjen ylläpitäjille ja muille käytännesäännöissä tarkoitetuille tahoille. Vaihtoehtoina olisi muun muassa käyttää tarkastusprosessin tuloksia, valitusten käsittely tai käytännesääntöjen rikkomista koskevissa tapauksissa toteutetut toimet. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista muuttamaan luonnosta ja lisäämään siihen, että valvontaelimellä on oltava mekanismeja, joiden avulla voidaan antaa palautetta käytännesääntöjen ylläpitäjille ja muille käytännesäännöissä tarkoitetuille tahoille.

2.2.9 OIKEUDELLINEN ASEMA

40. Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksen 2.4 mukaan seurantatoimien kestävyys ja jatkuvuus on osoitettava suhteessa ”mekanismeihin, joilla voidaan selvittää yhden tai useamman käytännesääntöjen jäsenen vetäytymisestä”. Tietosuojaneuvoston mielestä on epäselvää, miten yhden tai usean käytännesääntöjen jäsenen vetäytyminen vaikuttaisi valvontaelimen toimintaan. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Belgian valvontaviranomainen poistaa edellä mainitun viittauksen.
41. Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimuksen 2.4 ”riittäviä taloudellisia resursseja” koskevan viittauksen osalta riittäviin taloudellisiin ja muihin resursseihin olisi liitettävä tarvittavat menettelyt, joilla varmistetaan käytännesääntöjen toiminta ajan mittaan. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista muuttamaan selittävää huomautusta ja lisäämään edellä mainitun viittauksen menettelyihin.
42. Alihankkijoiden osalta Belgian valvontaviranomaisten akkreditointivaatimuksessa 10.2 todetaan, että ”valvontaelimen on ilmoitettava kaikki alihankkijansa, kun se hakee akkreditointia”. Tietosuojaneuvoston mielestä luettelo alihankkijoista ei ole yhtä merkityksellinen kuin luettelo niiden tosiasiallisesti suorittamista tehtävistä ja rooleista. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Belgian valvontaviranomaista muuttamaan sanamuotoa siten, että valvontaelimen on määriteltävä alihankkijoiden tehtävät ja roolit.

3 PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

43. Belgian valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnos voi johtaa epäjohtonmukaisuuteen valvontaelinten akkreditoinnissa, joten siihen on tehtävä seuraavat muutokset:
44. Yleisinä huomioina tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen

1. noudattaa suuntaviivojen 12 jaksossa esitettyä rakennetta
 2. sisällyttää asianmukaiset viittaukset ”käytännesääntöjen jäsenten odotettuun määrään ja kokoon” vaatimuksissa 3.2, 5.2 ja 6.2 tekstin yhdenmukaistamiseksi suuntaviivojen kanssa ja joustavuuden lisäämiseksi.
45. Riippumattomuuden osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen
1. kehittää edelleen valvontaelimen puolueettomuutta ja riippumattomuutta koskevia vaatimuksia neljän alueen mukaisesti
 2. vahvistaa tilivelvollisuutta koskevia vaatimuksia, jotta sen sisältö voidaan ymmärtää paremmin suhteessa valvontaelimen riippumattomuuteen, ja antaa lisää esimerkkejä siitä, millaista näyttöä valvontaelimet voivat antaa
 3. yhdenmukaistaa vaatimuksen 3.1 sanamuotoa suuntaviivojen kanssa lisäämällä, että valvontaelimellä voi olla myös henkilöstöä, jonka on valinnut toinen käytännesäännöistä riippumaton elin
 4. joko poistaa vaatimuksen 4.3 tai lieventää sanamuotoa ja viittaa yleisesti valvontaelimen velvollisuuksiin tai selventää valvontaelimen vastuuta suhteessa yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan 4 kohdan c alakohtaan.
46. Eturistiriidan osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen
1. muuttaa akkreditointivaatimusten luonnosta siten, että niissä otetaan huomioon, että eturistiriitoja on vältettävä myös valvontaelimen itsensä eikä pelkästään sen henkilöstön osalta.
 2. Yhdenmukaistaa tekstiä suuntaviivojen kanssa ja sisällyttää siihen valvontaelimen veloitteen pidättäytyä kaikista toimista, jotka eivät ole sen tehtävien ja velvollisuuksien mukaisia, ja olla pyytämättä tai ottamatta ohjeita yhdeltäkään henkilöltä, järjestöltä tai yhdistykseltä.
47. Vakiintuneiden menettelyjen ja rakenteiden osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen
1. poistaa vaatimuksen 6.3.
48. Läpinäkyvän valitusten käsittelyn osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen
1. lisää viittauksen käytännesäännöissä esitettyyn seuraamusluetteloon siltä varalta, että käytännesääntöjen soveltamisalaan kuuluva rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä rikkoo niitä
 2. mukauttaa akkreditointivaatimusten tekstiä suuntaviivojen mukaiseksi, jotta voidaan varmistaa, että päätökset tai niiden yleiset tiedot ovat julkisesti saatavilla
 3. täsmentää, millaisia tietoja valvontaelimen on julkaistava, jos Belgian valvontaviranomainen päättää varmistaa valitusten käsittelymenettelyn läpinäkyvyyden edellyttämällä, että valvontaelin julkaisee yhteenvetotiedot tässä yhteydessä tehdyistä päätöksistä.
49. Belgian valvontaviranomaisen kanssa käytävän viestinnän osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Belgian valvontaviranomainen

1. sisällyttää vaatimuksen 8.2 merkittävien muutosten luetteloon sopivan viittauksen käytännesääntöjen jäsenten määrän muutoksiin
2. lisää vaatimuksen 8.3 kahteen viimeiseen luetelmakohtaan sopivan viittauksen itse käytännesäännöissä esitettyihin sääntöihin ja menettelyihin.

4 LOPPUHUOMAUTUKSET

50. Tämä lausunto osoitetaan Belgian valvontaviranomaiselle, ja se julkaistaan yleisen tietosuojasetuksen 64 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaisesti.
51. Yleisen tietosuojasetuksen 64 artiklan 7 ja 8 kohdan mukaan valvontaviranomaisen on ilmoitettava tietosuojaneuvoston puheenjohtajalle sähköisesti kahden viikon kuluessa lausunnon saamisesta, pitäytyykö se päätösluonnoksessaan vai muuttaako se sitä. Sen on saman määräajan kuluessa toimitettava muutettu päätösluonnos tai, jos se ei aio noudattaa tietosuojaneuvoston lausuntoa kokonaisuudessaan tai osittain, sen on toimitettava asianmukaiset perustelut. Valvontaviranomaisen on ilmoitettava lopullinen päätös tietosuojaneuvostolle, jotta se voidaan yleisen tietosuojasetuksen 70 artiklan 1 kohdan y alakohdan mukaisesti sisällyttää rekisteriin päätöksistä, joihin on sovellettu yhdenmukaisuusmekanismia.

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta

Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)